

Dagboek 3 9 - 14 maart 2019

Dit is een speciaal dagboek. Deze verslagen zijn geen Spien werk, maar bezoeken aan bekenden elders in Cambodja.

Het afgelopen weekend hebben we familieleden afgehaald van het vliegveld, die met ons een paar weken zullen meegaan om iets van onze projecten te zien of er zelf aan mee te werken.

Jannie Knigge, Mieke Buist en Maaïke Hamhuis zullen een week blijven, Bertus en Jenny Hamhuis gaan met ons mee de komende weken tijdens de districtsbezoeken. Daarover later meer.

Voor de eerste drie is het de eerste keer dat ze in Azië zijn en dus is alles nieuw en overweldigend chaotisch, stoffig en lawaaiig. We gaan er met de tuk-tuk op uit en praten bij aan de riverside. De jetlag zit hen nog goed in de benen, dus eerst maar eens een paar nachten goed slapen.

Maandag 11 maart

Als sinds een paar jaar kennen we twee Nederlandse zendelingen Maarten en Mirjam Bargeman en een Cambodjaanse kerkplanter Thom in het noorden van Cambodja. En van tijd tot tijd zoeken we hen op, om hen te bemoedigen en om zelf ook bemoedigd te worden.

We hebben ook nu weer een reis naar de noordelijke provincie Ratanakiri gepland. En omdat we niet allemaal in één auto kunnen, hebben we een busje met een chauffeur gehuurd, die ons om 7 uur afhaalt bij ons kantoor. We hebben heel wat spullen voor Maarten, Mirjam en Thom verzameld, en het past allemaal in het busje.

Na het ontbijt rijden we naar Prey Chhor, naar het huis van Koy en Somona, die ook met ons mee zullen gaan. Ook Kia, de zoon van Koy reist met ons mee. Hij is onze tolk.

Als je met Koy op reis gaat, dan weet je zeker dat je veel zult zien onderweg. En dat je nooit regelrecht op je doel af gaat.

Als eerste komen we bij een oude tempel nog van vóór de tijd van Angkor Wat. En we maken een kort uitstapje om dit te bekijken. In de pagoda lopen oude vrouwtjes die ons rode armbandjes willen aanbieden. Boeddhisten dragen deze armbandjes, ze geloven dat die hun beschermen tegen allerlei kwaad en

je vrede zullen brengen. Omdat wij een andere bescherming en vrede kennen hebben wij die niet nodig. Maar de vrouwtjes denken daar anders over en lopen steeds achter ons aan. Ze snappen

niet dat we bescherming weigeren. Natuurlijk hopen ze ook stiekem dat ze wat geld van ons krijgen. Overal hangt de geur van wierook in de lucht.

Het is vandaag erg heet. De temperatuur loopt rond een uur of 4 op tot 39 graden. De reis gaat verder en we komen langs een berg, waar je een prachtig uitzicht hebt over de Mekong Rivier. Ook hier ademt alles boeddha uit. Diverse tempels en offerplaatsen. Maar er zijn ook mooie terrassen waar we onze meegebrachte stokbroden met koffiemelk kunnen opeten.

Dan wordt het tijd dat we weer in de bus gaan, want het is nog een hele reis naar Banlung, de hoofdstad van de provincie Ratanakiri.

Het is al donker als we rond een uur of 7 Banlung binnenrijden. Kia heeft onderweg een paar hotelkamers geregeld, en omdat we moe zijn, gaan we eerst ergens een hapje eten en daarna naar onze kamer voor een frisse douche en een goede nachtrust.

Dinsdag 12 maart

Maarten, Mirjam, Guus, Maarten en Vera Bargeman

en wandelen een eind over de stoffige weg. We komen bij een boer die een groot veld vol cashewnoten heeft. Zijn vrouw werkt waarschijnlijk in de rubberplantage, te zien aan haar kleren. We maken een praatje en mogen een paar foto's maken.

Na nog een kwartier rijden vinden we via Google Maps het dorp waar Maarten en Mirjam nu wonen. Voorheen woonden ze in Banlung en hebben daar in de afgelopen paar jaar hun taalstudie grotendeels voltooid.

Nu zijn ze verhuisd naar een dorp en wonen ze tussen de Tampuan. Hun huis is een grote schuur, die leegstond en die ze nu bewoonbaar proberen te maken. De keuken en de slaapkamers zijn inmiddels klaar, evenals een badkamer. Voor de rest moet er nog veel gebeuren. Maar ze kunnen er goed wonen. En de kinderen voelen zich hier helemaal in hun element. Ze hebben veel vriendjes in het dorp en laten ons zien hoe ze hier

Na het ontbijt in een nabijgelegen restaurant rijden we richting het oosten met een dikke rode stofmist achter ons aan. Ons doel vandaag is een dorp van de Tampuan stam. Daar wonen sinds een paar maanden Maarten en Mirjam Bargeman met hun kinderen Guus (12), Maarten (12) en Vera (7). Zij werken voor de New Tribe Mission en brengen hier het evangelie.

Het is zo'n drie kwartier rijden, over goede zandwegen, waar het rode stof hoog achter ons opstuift. Onderweg is er van allerlei moois te zien. We zien rubberplantages, en grote velden vol met cashewnootbomen. De cashewnoot groeit onderaan een soort rood of geel appeltje. Elk appeltje heeft maar één noot. Dat verklaart ook waarom deze heerlijke noten zo duur zijn. Ze moeten worden geplukt, gedopt en daarna worden gebrand. We maken een paar foto's

Het schoollokaaltje voor drie kinderen en een juf

kunnen ravotten en spelen. Een buurjongetje heeft een aapje, en die mogen we even bewonderen. Het is een schattig beestje, dat graag op iemands hoofd zit of geknuffeld wil worden.

Mirjam geeft de kinderen elke morgen les. Ze heeft een klein schoollokaaltje ingericht in een hoek van de schuur. De lesmethode is in het Engels, dus de kinderen spreken nu Nederlands, Khmer en Engels.

Elke zondag wordt er in een leegstaand huis een kerkdienst gehouden, waar zo'n 25 mensen aanwezig zijn. De mensen in dit gebied zijn veelal animisten, dat wil zeggen, ze geloven in natuurgeesten. In elke boom, bloem of plant, of in de rivier of het meer kunnen geesten zitten. En die moet je te vriend houden, anders gaan er dingen mis. Een diepgeworteld geloof, dat moeilijk is uit te roeien. Ook al bekeren mensen zich tot het christelijk geloof, dan nog zit de angst voor geesten er heel diep in. Als er iemand in je familie ziek wordt, of een ongeluk krijgt, dan heb je iets niet goed gedaan.

Maarten en Mirjam vertellen over hun ervaringen. Ook komen veel mensen bij hen die ziek zijn of op een andere manier hulp nodig hebben. Ze proberen zo goed mogelijk te helpen. Bij de schuur die ze kochten, hoort ook een groot veld met zwarte peper(korrels). Het is een enorme klus om ze te oogsten. Maar ze hebben al een hele voorraad. We nemen een aantal kilo's mee naar Nederland, waar ze te koop worden aangeboden. *Dus wie graag een zakje zwarte peperkorrels wil, laat het ons weten! De opbrengst is voor het zendingswerk hier.*

De cashewnoot groeit aan een boom onder aan een appel.

Het aapje van de buren

Mirjam trakteert ons op koffie en echte appeltaart! Een traktatie die je hier niet zou verwachten. Ze heeft ook een grote pan met tomatensoep gemaakt en zelf brood gebakken. Het smaakt heel erg lekker. En zo hebben we veel tijd om met elkaar te praten en elkaar te bemoedigen.

Wij hebben ook wat meegebracht voor het missiewerk hier. Kinderbijbels, tekenmateriaal, volleyballen en andere dingen die ze goed kunnen gebruiken voor kinderactiviteiten.

Na het eten nemen ze ons mee naar een riviertje even buiten het dorp. Het is heel erg warm. Terwijl de kinderen in het water spelen en kikkers en andere beesten vangen, vertelt Maarten over hun dromen en ideeën. De boeren verbouwen hier veelal cassave. Jaar in, jaar uit. Er is geen kennis over bemesting of over mogelijkheden om andere gewassen te verbouwen. Eigenlijk zou hier eens een bodemonderzoek moeten plaatsvinden door bijvoorbeeld een student van een Agrarische Hogeschool om te kijken welke mogelijkheden hier zijn. Er liggen hier overal appeltjes (van de cashewnoten) te rotten.

Kunnen die bijvoorbeeld gebruikt worden voor

bemesting? En hoe doe je dat dan? Er is water in het riviertje, hoe krijg je dat dan op het land? Kortom, alle kennis op dit gebied is welkom!

Mirjam vertelt dat veel mensen hier niet goed kunnen zien. Ze krijgt soms brillen om uit te delen, maar het zou goed zijn als ze een apparaat zou hebben waarmee ze mensen hun ogen zou kunnen meten, en dan de goede brilsterkte erbij uit zou kunnen zoeken.

Bij Maarten en Mirjam in de schuur.

Zieke mensen aarzelen vaak om naar de dokter te gaan. Dokters vragen veel geld en schrijven vaak te veel dure medicijnen voor. Koy vertelt zijn eigen ervaring toen hij een tijdje geleden een kuurtje moest hebben. De dokter wilde hem voor drie maanden medicijnen verkopen. Hij heeft een second opinion gedaan bij zijn dochter Raxmey, die hem liet weten dat een kuur voor een week voldoende was.

Deze verhalen horen we heel vaak. Dokters schrijven heel vaak behandelingen of medicijnen voor en vragen daar hoge prijzen voor. Het maakt de gezondheidszorg er hier niet betrouwbaarder op.

En dan is het alweer tijd om afscheid te nemen. Koy bidt samen met ons voor het werk van Maarten en Mirjam en van de andere zendelingen in dit gebied. Het werk is vaak moeilijk en hierbij kunnen we niet zonder de hulp van de Here. Wij bidden om zijn zegen over dit werk.

En dan gaan we terug richting Banlung. Er is hier in de buurt een vulkanische, het Yak Laom Lake. Het is maar liefst 70 meter diep en het water is heel helder. We nemen een frisse duik in het prachtige meer en koelen zo enkele graden af.

En dan is het tijd om terug te gaan naar ons hotel, waar we gaan douchen, en daarna in een restaurant een hapje gaan eten.

Het was weer een dag vol met nieuwe ervaringen en indrukken. Dit is zo'n andere wereld dan die waarin wij leven. Onze wereld met alle luxe en overvloed, en deze wereld met alleen de basis behoeften. Zijn wij gelukkiger dan deze mensen? Ik geloof er niks van. Geluk heeft niets met luxe te maken. Het geeft ons wel een grote verantwoordelijkheid hoe we er mee om gaan. Willen we delen met onze naaste? Dan zal God vermenigvuldigen! Dat hebben we hier al heel vaak ervaren.

Woensdag 13 maart

We vertrekken vanmorgen al om 7 uur, want we moeten een eindje rijden. We gaan op bezoek bij Thom, een pastoraal werker, die een tweejarige opleiding heeft gehad in Kampong Cham. Daarna ging hij terug naar zijn geboortedorp om daar het evangelie te brengen. Thom woont in Yatoung village en is een maand geleden getrouwd. In zijn dorp van de Jarai stam zijn slechts 10 christenen op de totale bevolking van 2000 mensen. Er is nog geen eigen kerk. Elke zondag is er een dienst in het huis van één van de gemeenteleden.

Thom ontvangt ons in zijn huis en heeft een bijzonder ontbijt voor ons bereid. We geloven onze ogen niet als Thom een heel brood, een pot jam en zelfs een pot pindakaas op tafel zet. We zitten trouwens met z'n allen op de grond, wat aan het eind wel wat stijve spieren oplevert.

Thom vertelt over de angst voor de geesten in dit gebied. En hoeveel je moet doen (offeren) om ze tevreden te houden.

Thom, pastoraal werker

Een dorpsvrouw

Er zit een soort schildpad in de rivier, die het dorp beschermt. Als iemand die vangt en doodt, dan staat het hele dorp een ramp te wachten. Degene die de schildpad heeft gedood wordt verbannen uit het dorp en al zijn bezittingen worden vernietigd.

Ook is er één keer per jaar een groot offerfeest waar iedereen aan mee moet doen. De christenen in dit dorp willen hier niet meer aan mee doen. Dat geeft natuurlijk problemen.

Terwijl Thom aan het vertellen is komt er een politieman kijken wat er hier aan de hand is. Hij maakt een foto van ons voor het geval we onrust willen gaan stoken. Dat zijn we niet van plan.

Thom neemt ons mee op een wandeling door zijn dorp. Overal scharrelen kleine hangbuikzwijntjes om ons heen op zoek naar voedsel. We zijn een bijzonder gezelschap in dit dorp, waar nooit blanken komen. Dicht bij Thoms huis is een waterbron met schoon drinkwater. Het water wordt met een soort kalebas opgeschept en in flesjes gedaan.

Het is een prachtige wandeling maar we moeten verder, want we willen nog een gemeente bezoeken. Mieke stapt achterop de brommer bij Thom en wij rijden met de bus achter hem aan. Het is hier heel heuvelachtig en de bus moet af en toe flink gas bij geven om de heuvels op te komen. De wegen zijn zandpaden, het rode stof dwarrelt hoog achter ons op.

Na een tijdje komen we bij de rivier, waar we moeten overstappen op een platte boot, die ons al laverend tussen de zandbanken door naar de overkant brengt naar het dorp Katang. Dit dorp is alleen per boot te bereiken en ligt op de grens met Vietnam. De kinderen in dit dorp gaan niet naar school, simpel omdat die er niet is.

We zijn al een paar keer eerder hier geweest. En we lopen naar de kerk, die hier een jaar geleden is gebouwd met eigen middelen. Alsof het afgesproken is komen de gemeenteleden en de mensen die nieuwsgierig zijn naar de kerk en begroeten ons heel hartelijk "Milo" (hallo).

Iedereen gaat op de grond zitten (er zijn geen banken).

Er is een gitaar en er wordt gezongen, een prachtige melodie die we bijna zo mee zouden kunnen

Groepsfoto voor de kerk

zingen. Ook deze gemeente heeft een eigen pastoraal werker. De gemeente telt 70 leden.

Koy wordt uitgenodigd om een korte preek te houden. Hij heeft een tak van een boom getrokken en leest het verhaal uit Johannes 15: Jezus is de ware wijnstok. Hij laat de tak zien, die al aan het verslappen is, zelfs zo kort nadat hij afgeplukt is. Blijf dus verbonden met de wijnstok.

Wij brengen de groeten van de christenen in Nederland over en zingen het lied "Ga met God en Hij zal met je zijn".

Na de dienst willen ze graag onze namen noteren in het gastenboek van de kerk. We maken nog een groepsfoto voor de kerk. En dan is het tijd om afscheid te nemen en met de boot terug naar de overkant te gaan.

De terugweg gaat via Banlung en dan richting het zuiden. We komen rond vijf uur aan in Sen Monorom waar we gaan eten en overnachten.

Donderdag 14 maart

Het heeft vannacht zowaar geregend! En het voelt meteen klammig aan.

We vertrekken om 7 uur uit Sen Monorom, richting het zuiden.

Maar onderweg is er van alles te zien waarvoor we graag een stop maken. Zoals bijvoorbeeld een olifant die met zijn baas langs de weg loopt, en als taak heeft toeristen een paar mooie dagen in de

jungle te bezorgen. Voor twee dollar mogen we een paar foto's maken. Mooie plaatjes die je niet zomaar overal kunt schieten.

Dit gebied is het missionaire werkgebied van Koy. Hij is verantwoordelijk voor zo'n 40 kleine en grotere huisgemeentes in dit gebied. Van tijd tot tijd bezoekt hij ze. En vandaag reizen we door dit gebied en bezoeken we twee gemeentes.

Allereerst een dorp van de Phnong stam. Als we uitstappen komen er overal mensen uit de huizen die ons heel hartelijk begroeten. Zo bijzonder, wildvreemde mensen die blij zijn om ons te zien.

De dominee komt juist van het land, zijn vrouw komt er bij met een kindje in een draagdoek. We gaan zitten in een kring en krijgen te horen dat er hier in de buurt vier kerken zijn, in totaal 260 christenen. Er is nu vrijheid van godsdienst, maar in het verleden was dat wel anders, vertelt de dominee. Hij heeft vanwege zijn christen zijn twee keer in de gevangenis gezeten. Hij moest beloven niet meer over het evangelie te praten. Jezus is van de Amerikanen en Europeanen, misschien ben je wel van de CIA.

We gaan staan in een kring en Frits bidt voor de kerken in dit gebied. Om een sterk geloof als wapen tegen de geestenwereld die vaak heel sterk is.

Pastor met zijn vrouw

Nadat we een eind verderop ook nog een andere kerk hebben bezocht gaat de reis zo snel mogelijk naar Prey Chhor. We bezoeken ook nog de spinnenmarkt en proeven een lekker spinnetje.

Rond 8 uur zijn we in Phnom Penh, eten een hapje en dan naar huis. Voorbereiden voor morgen. Want dan gaan we het veld in met Spien.

vlr Kia, Chourn, Frits, Mika, Beja, Janny, Bertus, Maaïke, Jenny, Mieke, Koy, Somona